

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

Джеймс Гедлі Чейз

ЦЕ НЕ МОЯ СПРАВА

 Богдан

Серію «Чейзіана» засновано 2017 року

James Hadley Chase
No Business of Mine

NO BUSINESS OF MINE © Hervey Raymond, 1947

Роман Джеймса Гедлі Чейза «Це не моя справа» написаний 1947 року. Щойно відгериміла війна, але наслідки її все ще відчувалися повсюдно. Європа була спрагла радості й веселоців, а тому всі кинулися надолужувати згаяне. Одні — викрадати коштовності, як-от досвідчений злодій Джейкобі; інші — поповнювати на чорному ринку запаси спиртного, щоби потім продати його втридорога, як власник нічного клубу Джек Бредлі; дівчата ж готові були на все, щоб отримати омріяну пару нейлонових панчіх, які саме тоді з'явились у продажі. Репортери у гонитві за сенсацією та з професійної цікавості в'язувались у розслідування найзаплутаніших справ, котрі нібито їх не стосувалися...

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.*

«Навчальна книга — Богдан», просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, Україна, 46002.

«Навчальна книга — Богдан», а/с 529, м. Тернопіль, Україна, 46008.

У випадку побажань та претензій звертатися:

т/ф (0352) 520 607; 520 548 office@bohdan-books.com

Інтернет-магазин «НК Богдан»:

www.bohdan-books.com mail@bohdan-books.com

т. (0352) 519 797, (067) 350 1870, (066) 727 1762

Електронні книги: www.bohdan-digital.com

Гуртові продажі: т/ф (0352) 430 046, (050) 338 4520

м. Київ, просп. Гагаріна, 27: т/ф (044) 296 8956; (095) 808 3279,
nk-bogdan@ukr.net

Інтернет-магазин «Дім книги»: dk-books.com

т. (067) 350 1467; (099) 434 9947

РОЗДІЛ І

Мене звати Стів Гармас, і я — іноземний кореспондент нью-йоркської газети «Кларіон». Упродовж 1940–1945 років я разом зі своїми колегами мешкав у готелі «Савой» і розповідав народу Америки про хід війни у Європі. Я полишив комфорт «Савою» та його бар із коктейлями, коли союзні війська зайняли Європу. Змусити мене піти звідти було не легше, ніж відірвати молюска від стіни, але мій редактор наполягав, тож зрештою я змушений був з'їхати. Він сказав, що життєвий досвід лише зміцнить мій дух. Це завдало мені болю (самі-знаєте-де), та аж ніяк не загартувало. Після краху Німеччини я відчув, що з мене вже досить тягот війни, тому помінявся місцями з легковірним колегою, котрий і не знав, на що йде, та повернувся до Америки — до своїх величезних двофунтових біфштексів.

А вже за кілька місяців я отримав завдання написати серію статей про повоєнну Британію. Мене це не надто надихнуло: тоді в Англії відчувався брак віскі, проте в Лондоні тоді мешкала дівчина на ім'я Нетта Скотт — а з нею я зовсім не проти був побачитися.

Не хочу, щоб ви мене неправильно зрозуміли щодо Нетти Скотт. Я не був у неї закоханий, однак відчував, що маю якимось віддячити їй за приємні хвилини, проведені разом, коли я був чужинцем у незнайомій країні — тож цілком несподівано для самого себе почувся просто зобов'язаним зробити це.

А було все так: дорогою у редакцію я на ходу пробігав очима спортивну сторінку газети і ніяк не міг вирішити,

їхати мені в Англію чи ні, коли це зауважив, що одна з конячок, котра мала стартувати у вечірніх перегонах, має ім'я Нетта. Вона вважалась аутсайдером, і ставки на неї були один до десяти, однак я ризикнув і поставив саме на неї. Із завмиранням серця виклав п'ятсот доларів і прикипів до радіо, очікуючи результатів. Конячка таки виграла у впертій боротьбі, і саме там та тоді я вирішив розділити свій виграш із Неттою та купив квиток на перший же літак до Англії.

Наперед тішився, уявляючи реакцію Нетти, коли я завалюся до неї та викладу на стіл п'ять сотень новеньких шелестких однофунтових купюр зі свого виграшу. Вона завжди любила гроші і постійно скаржилася на їхній брак, хоча ніколи не дозволяла допомогти їй, відколи ми познайомилися. Це буде знаменний день в її житті, і так я з нею розрахуюся.

Уперше я побачив Нетту 1942 року в фешенебельному нічному клубі в кварталі Брутон-мьюз у Мейфері*. Вона працювала там платною партнеркою для танців, і я нікому не порадив би жартувати з такими дівчатами. У них м'язів більше, ніж у «Душителя» Льюїса** — коли той парирує удари втомлених життям бізнесменів, котрі взагалі-то не надто і втомлені ним. Нетта мусила розкручувати чоловіків купувати гидотне шампанське за непомірну ціну — п'ять фунтів за пляшку, — ще й платити їй десять шилінгів за право потанцювати з нею на крихітному майданчику.

Клубом «Блакить» — а саме так називався той заклад — заправляв чолов'яга на ім'я Джек Бредлі. Я бачив його двічі чи тричі та попервах сприйняв за якогось сумнівного відвідувача. Поміж працівниць лише Нетта

---

* Мейфер — фешенебельний район Лондона. *(Тут і далі примітки перекладача).*

** Ед Льюїс на прізвисько «Душитель» (1891–1966) — американський професійний борець. Спортивна кар'єра тривала чотири десятиліття.

не боялася його. Врешті, Нетта взагалі не боялася чоловіків. Подейкували, що перед прийомом на роботу кожна дівчина мала відпрацювати нічну зміну з Бредлі. Мені розповідали, що Нетта і Бредлі провели ніч за читанням ілюстрованих журналів, коли вона підтверджувала свою кваліфікацію — однак лише після того, як дівчина наділа йому на голову якусь цінну картину, написану олією.

Не знаю, чи ця історія була правдивою: Нетта не любила про це згадувати, однак, знаючи її, гадаю, що то таки правда.

Ймовірно, Бредлі отримував чималі прибутки зі свого клубу. Його клієнтами були переважно американські офіцери і репортери, в котрих постійно водилися грошенята. І вони їх успішно тринькали у клубі «Блакить». Оркестр був першокласним, дівчата — гарними та прихильними, їжа — відмінною, а вартість усього того — такою захмарною, що ви мусили натягати на себе кисневу маску, перш ніж глянути на рахунок.

Нетта була однією з дванадцяти тамтешніх дівчат, і я обрав її тієї ж миті, як побачив.

Вона була чарівна: руде волосся, шкіра — персик із додаванням вершків. Вигини її тіла одразу ж привернули мою увагу — вони кликали до гріха. Я бачив чимало чудових фігур, та жодної такої, як у Нетти. Як висловився з цього приводу мій приятель, прямолінійний військовий льотчик Гаррі Бікс: «Якби миші припасувати лижі, вона б охоче дослідила всі ці вигини — і як би я хотів бути цією мишею!»

Так, Нетта справді була премилою, але у свій, витончений спосіб. Ви одразу розуміли, що вона знає собі ціну — і якщо хотіли досягти бажаного результату, то слід було робити це «по-дорослому»; всі прийоми були дозволені. Та навіть тоді вона здатна була обвести вас навколо пальця.

Минуло чимало часу, поки Нетта подобрішала. Спочатку вона ставилася до мене як до звичайного клієнта; потім дивилася з підозрою, прикидаючи, що в мене на гадці, та нарешті переконалася, що я — самотній чоловік у незнайомому місті, котрий прагне її компанії. Я заходив у «Блакить» щовечора. Приблизно за місяць Нетта вже не дозволяла мені купувати їй шампанське, і я усвідомив, що шанси мої зростають. Якось увечері вона запропонувала мені піти з нею в неділю в К'ю-Гарденз*, щоби помилуватися пролісками. Тоді я й зрозумів, що крига скресла.

Врешті-решт я почав бачитися з Неттою доволі часто. Заїжджав у її крихітну квартиру поблизу Кромвелл-роуд і підвозив її у «Блакить».

Іноді ми разом вечеряли у «Веніті Феар», часом вона приходила до мене в «Савой», і ми обідали в тамтешньому ресторані. Нетта була хорошою співрозмовницею, завжди готовою посміятися чи побалакати серйозно — залежно від мого настрою; а ще могла багато випити і не сп'яніти при цьому. Нетта була моєю віддушиною. Вона скрашувала похмуру одноманітність, яка неминуче гнітить, коли ти не зайнятий 24/7. Вона зробила моє перебування в Лондоні незабутнім. Нарешті ми дійшли до того, що спали разом раз чи двічі на місяць, та робили це — як і все інше — якось байдуже. Ми не були закохані. Наше спілкування, хоча й доволі близьке, ніколи не було надто особистісним. Тобто вона ніколи не розпитувала про мій дім і про те, чи одружений я і що планую робити після закінчення війни; ніколи й не натякала на те, що не проти поїхати зі мною у Штати.

---

* Королівські ботанічні сади К'ю — комплекс ботанічних садів та оранжерей площею 121 гектар у південно-західній частині Лондона, історичний парковий ландшафт XVIII–XX століть.

Я робив спроби дізнатися про неї хоч щось, але вона навідріз відмовлялася говорити на такі теми. Та й узагалі жила однією миттю, так, наче завтра на нас може впасти бомба чи ракета — тож ми повинні бути щасливі тут і зараз, поки триває ця мить. Вона неначе перебувала у целофановій обгортці. Я міг її бачити і торкнутися, та не міг її дістатися. Однак дивним чином таке її ставлення влаштувало мене. Я не прагнув знати, хто був її батько і чи є в неї чоловік, який служить десь далеко, чи має вона сестер і братів.

Усе, чого я прагнув, — отримати веселого компаньйона; і це я мав.

Наша дружба тривала два роки, потім я отримав наказ відплисти на материк разом із військовими частинами, і ми попрощалися. Розлучалися ми так, ніби мали зустрітися уже завтра вранці, хоча я знав, що не побачу її принаймні рік, а може, й узагалі ніколи. Вона також знала це.

— Бувай, Стіве! — мовила Нетта, коли я висадив її поблизу квартирки. — Не піднімайся до мене. Довгі прощання — зайві сльози. Можливо, ми ще побачимось.

— Звісно ж, побачимось, — озвався я.

Ми поцілувалися. Нічого особливого: жодних сліз. Вона піднялася на кілька сходинок і зачинила за собою двері, не озирнувшись.

Я планував написати їй, але так і не зібрався. Ми так стрімко перебралися до Франції, й життя там було таке неспокійне, що в перший місяць я й хвильки не мав вільної, щоб черкнути Нетті кілька слів, а потім вирішив, що краще забути її. Я й справді забув про неї, аж поки не повернувся до Америки. Тоді знову почав про неї думати. Ми не бачилися два роки, однак я з подивом виявив, що пам'ятаю кожную рисочку її обличчя та кожен вигин тіла так, наче розстався з нею лише вчора. Я намагався відігнати ці спогади, зустрічаючись із іншими дівчатами, однак Нетта засіла в мені та ніяк не хотіла відпускати.

Коли я поставив на ту конячку і виграв, то вже точно знав — тепер я побачу Нетту, і був радий цьому.

Я прибув у Лондон спекотного серпневого дня після тривалої і втомливої подорожі із Прествіка*. Одразу ж подався в готель «Савой», де у мене був зарезеровований номер, перекинувся кількома словами з портье, котрий, здається, радий був знову мене побачити, і піднявся у свій номер з видом на Темзу. Прийняв душ, перехилив кілька скляночок віскі, а потім спустився в касу і попросив відрахувати мені п'ять сотень однофунтових купюр. Помітив, що моє прохання викликало у клерка неабияке здивування, однак мене знали в готелі достатньо добре, щоб не виконати моєї забаганки. Уже за кілька хвилин мені видали гроші — так незворушно, наче то була купка квитків на автобус.

Було пів на сьому, і я знав, що в цей час Нетта ще вдома. Вона починала збиратися на роботу близько сьомої, і ця підготовка займала в неї не менше години. Поки я чекав на таксі у колі респектабельних джентльменів, поцікавився у швейцара, чи існує ще клуб «Блакить». Той відповів, що існує, та віднедавна зажив поганой слави, позаяк після мого від'їзду там встановили кілька столів для гри в рулетку, і це надало закладу сумнівної репутації. Упродовж останніх пів року там двічі влаштовували облави, однак клуб не закрили через брак доказів. Скидалося на те, що Джек Бредлі завжди на крок випереджав поліцейських.

Нарешті під'їхало моє таксі, і після невеличкої суперечки швейцар умовив водія відвезти мене на Кромвелл-роуд.

Я був біля Неттиної квартирки десять хвилин на сьому. Розрахувався з таксистом, відступив на кілька кроків, щоби поглянути на вікна горішнього поверху. Будинок нічим не відрізнявся від інших похмурих будівель

---

* Місто в центрі Шотландії.

Кромвелл-роуд. Високий, брудний, й мереживні фіранки на вікнах — украй запрані. На Неттиних вікнах — в одній із трьох квартир нагорі — досі висіли знайомі мені веселенькі помаранчеві занавіски. Я подумав, чи не натраплю там, бува, на нового коханця, однак вирішив ризикнути. Відчинив двері під'їзду і почав долати три марші між сходовими майданчиками, прикритими цинновками з кокосового волокна.

Ці сходи навіяли мені масу приємних спогадів. Я згадав ночі, коли ми прокрадалися ними, тримаючи черевики в руках, щоби місіс Крокетт, квартирна хазяйка, котра мешкала на першому поверсі, не почувала нас. А ще згадав ту ніч, коли пролетів над Берліном з екіпажем ВПС Великої Британії та припхався на квартиру до Нетти о п'ятій ранку, надто збуджений, аби заснути, бо конче хотів оповісти Нетті свої враження, і виявив, що вона не ночує вдома. Я сидів на верхньому майданчику, чекаючи на неї, й нарешті задрімав, а потім мене знайшла місіс Крокетт і пригрозила викликати поліцію.

Я проминув двері двох інших квартир. Так ніколи й не дізнався, хто там мешкає. Упродовж усього часу, поки я навідував Нетту, пожилці жодного разу мені не зустрілися. Нарешті, захекавшись, дістався Неттиних дверей і постояв трохи, перш ніж подзвонити.

Здається, тут нічого не змінилося. Картка з її ім'ям так само красувалася у мідній оправі на дверях. Помітна була також повздовжня подряпина від ключа, котру я зробив, напідпитку намагаючись устроїти його у щілину. Перед дверима лежав знайомий вовняний килимок. Серце моє пришвидшено закалатало, а руки стали липкими. Зненацька я зрозумів, що Нетта багато важить для мене — і що надто довго мене тут не було.

Я смикнув мотузку дзвінка, вичекав, не почув ані звуку — і знову смикнув. За дверима ніхто не озвався. Я продовжував стояти і чекати, гадаючи, чи не у ванній, бува, Нетта. Виждав ще трохи і знову подзвонив.

— Там нікого немає, — почувся голос позаду мене.

Я різко озирнувся й поглянув униз. У дверях квартири поверхом нижче стояв чоловік і дивився на мене, за-дерши голову. Це був рослий чоловік років тридцяти — широкоплечий, статний; розвиненими м'язами, втім, він не вирізнявся. Маючи фігуру метальника молотів, він був, однак, якийсь м'якотілий, обрзкий. Стояв і дивився на мене зі млявою посмішкою, нагадуючи величезного сонного кота — байдужого, самовпевненого, задоволеного собою. Призахідне сонце, що пробивалося крізь похмуре вікно, підсвітило золотом його зуби, від чого вони неначе ожили.

— Привіт, хлопче, — муркнув він, — один з її приятелів, еге ж?

Він злегка шепелявив, солом'яне волосся його було коротко підстрижене.

Одягнутий у жовто-чорний шовковий халат, застібнутий по самісіньке горло, піжамні штани кольору електрик та яскраво-червоні домашні капці, він був живописним видовищем.

— Забирайся геть! — сказав я йому. — І то якнай-далі, — додав і знову повернувся до Неттиних дверей.

Чоловік хихотнув. Це був доволі неприємний смішок, і невідомо чому він подіяв мені на нерви.

— Там нікого нема, хлопче! — повторив він. І стиха додав: — Вона померла.

Я перестав смикати мотузку дзвінка, розвернувся і глянув на нього. Тип звів брови, злегка похитуючи головою.

— Ти чув мене? — перепитав він і посміхнувся так, наче сказав щось вельми дотепне.

— Померла? — тупо повторив я, відходячи від дверей.

— Саме так, хлопче! — підтвердив тип, спершись об одвірок і гостро глянувши на мене. — Вона померла

вчора. Ти все ще можеш учути запах газу — якщо при-
нюхаєшся.

Він притулив руку до горла і зробив крок усередину
квартири.

— У мене вчора був препаскудний день через усе це.

Я спустився на кілька сходинок і став перед ним. Він
був на дюйм вищий і значно ширший у плечах, але я ба-
чив, що в нього каша замість м'язів.

— Заспокойся, товстунчику, — промовив я, — і роз-
кажи мені все до ладу. Який газ? Про що це ти варнякаєш?

— Заходь-но до мене, хлопче! — припросив він із
дурнуватою посмішкою. — Я все тобі розповім.

Іще до того, як я встиг відмовитися, він поплентався
у велику кімнату, захаращену старими запиленими ре-
чами, від яких тхнуло вогкістю. Тип плюхнувся у велике
зручне крісло. Щойно його огрядне тіло торкнулося по-
душок, як у повітря піднялася хмарка пилу.

— Вибач, що приймаю тебе в такій халупі, — він
із огидою обвів очима кімнату. — Місіс Крокетт така
нечупара. Вона ніколи тут не прибирає. Але не можна
ж очікувати, що це робитиму я, еге ж? Життя надто ко-
ротке, щоби марнувати його на прибирання — з моїми-то
здібностями...

— Облишмо комедію в стилі Оскара Вайльда, — не-
терпляче урвав його я. — То ти розповідатимеш мені про
Нетту Скотт, чи як?

Він кивнув, знову посміхнувшись до мене.

— Сумно, ні? Така чудова дівчина — гарна, з пре-
красним тілом, жвава та енергійна — і перетворилася
на поживу для хробаків. — Він зітхнув. — Смерть усіх
зрівнює, правда ж?

— То як це сталося? — запитав я, ледь стримуючись,
аби не схопити його за барки і не витрусити з нього всю
душу.

— Вона зробила це власноруч, — засмучено сказав він. — Жахлива справа. Поліція гасає туди-сюди сходами... «швидка»... санітари. Місіс Крокетт вищить... та жирна сучка на нижньому поверсі торжествує... натовп на вулиці в очікуванні спотвореного трупа. І ще той запах газу... не міг вивітритися з будинку весь день. Жахлива справа, хлопче, жахлива!

— То ти хочеш сказати, що вона отруїлася газом? — запитав я, весь похолонувши.

— Саме так... бідолашечка! Уся кімната заклеєна липкою стрічкою — рулон за рулоном, а газові конфорки увімкнені на повну. Ніколи вже не зможу купити тепер липку стрічку, аби не подумати про неї!

Його слова видалися мені безглуздим патяканням, із якимись дивними пробілами і недомовками. Його посмішка мене невимовно дратувала.

— Розумію, — сказав я, повернувшись, щоб іти геть.

То ось воно як. Зненацька я відчув спустошення, втому та безмежний сум.

І подумав: Нетто, якби ж ти зачекала усього лише двадцять чотири години, то ми б подивилися у вічі цього разом — що би це не було — і ми би все подолали.

— Дякую! — сказав я вже біля дверей.

— Не дякуй мені, хлопче, — сказав чоловік, важко підводячись з крісла і проводжаючи мене до дверей. — Приємно знати, що я тобі став у пригоді — хоча і з такого сумного приводу. Бачу, що ти трохи прибитий — але нічого, скоро відійдеш. Завантажити себе роботою по саме горло — ось найкращі ліки. Це, бува, не Байрон сказав: «Заклопотані не мають часу плакати»? Можливо, ви й не любляєте Байрона. Дехто його не любить.

Я витріщився на чоловіка, але не чув його і не бачив. Бо звідкілясь із минулого до мене долинули Неттині слова: «Отож, той дурень наклав на себе руки. Кишка у нього була тонка прийняти те, що на нього чекало.

Що би я не зробила, в мене вистачить мужності усе пережити. Такого виходу я ніколи не прийму — ніколи!»

Вона сказала це якось увечері, коли ми читали про одного мільйонера, котрий програв на біржі й відтак пустив собі кулю в лоба. Я чітко пам'ятав, як виглядала Нетта в той момент, коли мовила ці слова, — і мене наче обдало крижаним вітром.

Тут було щось не так. Я знав, що Нетта ніколи би не наклала на себе руки.

Тож насунув капелюха на очі, намацав у кишені сигарети і простягнув пачку тому типові.

— Чому вона це зробила? — запитав я.

— Мене звати Джуліус Коул, — відрекомендувався чолові'яга, витягнувши сигарету з пачки і затиснувши її між брудними пальцями. — Ти що, її друг?

Я кивнув.

— Знав її кілька років тому, — пояснив я, запалюючи сигарету йому і собі.

Він посміхнувся.

— Вона цікавилася одним американцем, — промовив він начебто сам до себе. — І звісно ж, з її фігурою та зовнішністю, він теж зацікавився нею.

Він звів на мене сонні очі.

— Цікаво було б дізнатися точну кількість дівчат, з'валтованих американськими військовослужбовцями за час їхнього перебування тут, еге ж? Я взагалі-то цікавлюся такою статистикою.

Він розправив свої широкі безвольні плечі.

— Ймовірно, це марнування часу, — додав він, хитнувши головою.

— Як це сталося? — різко спитав я.

— Ти хочеш знати, чому вона це зробила? — м'яко підправив він мене. І знову розправив плечі. Зашелестів шовк халата. — Це загадка, приятелю. Жодної записки... п'ять фунтів у сумочці... провізія в холодильнику... жод-

них любовних листів... ніхто нічого не знає. — Він звів брови і посміхнувся. — Можливо, вона була вагітна.

Я не міг далі продовжувати цю розмову.

Говорити з цим типом про Нетту було те саме, що читати написи на стіні вбиральні.

— Ну що ж, дякую, — сказав я і почав спускатися сходами.

— Нема за що, хлопче! — відповів він. — Сумна звістка для тебе, геть невтішна!

І він, зачинивши двері, повернувся до себе в кімнату.

РОЗДІЛ II

Місіс Крокетт була маленька худорлява жіночка з насторожено-недовірливими очима й тонкими губами.

Я бачив, що вона мене не впізнала. Певно, гадала, що я репортер і заявився сюди за сенсаційною історійкою; тож глянула на мене з-за напіввідчинених дверей, збираючись закрити їх перед моїм носом.

— Чого вам треба? — сказала вона різким невдоволеним голосом. — У мене є чим зайнятися і без ваших дурних запитань — тож ідіть звідси!

— Ви не пам'ятаєте мене, місіс Крокетт? — наполягав я. — Я — Стів Гармас, один із друзів міс Скотт.

— Один із друзів? — перепитала вона. — Коханців — ось як я це називаю.

Якусь мить вона вдивлялася в мене, а тоді кивнула головою. В її очах застиг осуд.

— Справді, здається, я бачила вас раніше. То ви вже чули, що сталося з нею?

Я кивнув.

— Так, і хотів би поговорити з вами про це. Чи були у неї борги? Я заплачу вам усе, що вона винна.

Недоброзичливий вираз поступився місцем жадібному.

— Вона заборгувала мені квартплату за місяць, — швидко озвалася хазяйка. — Вже й не сподівалася ці гроші отримати. Але якщо ви вирішили сплатити її борги, то можете це зробити. Заходьте!

Я пройшов услід за нею темним коридором, де смерділо котами та вареною капустою, й опинився в похмурій брудній кімнаті, захаращеній дешевими бамбуковими меблями.

— Отже, вона боргувала вам гроші? — повторив я, пильно вдивляючись у жінку.

— Не те, щоб боргувала, — по хвилині мовчання озвалася та. — Вона завжди платила вчасно — я мушу вам пояснити, що вона знімала кімнату на таких умовах: або оплата за місяць наперед, або негайне розірвання договору.

— Розумію, — сказав я. — Чи є у вас якісь припущення, чому вона це зробила?

Місіс Крокетт глянула на мене і відвернулася.

— Звідкіля мені знати? — спитала вона з обуренням у голосі. — Я в її справи не втручалася. І нічого не знала про неї. — Її тонкі губи перетворились на тверду риску. — Вона була непутяща. Мені не слід було її сюди пускати. Накликати ганьбу на мій будинок!

— Коли це сталося?

— Минулої ночі. Містер Коул учув запах газу і спустився до мене. Коли ми не змогли до неї достукатися, я здогадалася, що вона зробила, — дурепа! — Холодні очі зблиснули. — Це мене страшенно засмутило. Містер Коул викликав поліцію.

— Ви бачили її?

Місіс Крокетт відсахнулася.

— Хто, я? Ви гадаєте, я хочу, щоб її привид мені являвся у снах? Аж ніяк. Містер Коул ідентифікував труп.

Він такий уважний. Крім того, він знав її добре... якщо не краще, ніж я. Він завжди визирає зі своєї кімнати, щойно зачує найменший шум.

— Гарзд, — сказав я, витягаючи гаманець. — Ви маєте ключ від її кімнати?

— Думаєте, він у мене є? — вона підозріло витріщилася на мене. — Навіщо він вам?

— Я хочу його у вас позичити, — озвався я, відраховуючи на столі купюри.

Її очі пильно стежили за кожним моїм рухом.

— Скажімо, двадцять п'ять фунтів буде достатньо? Плюс десять фунтів за ключ?

— Навіщо він вам?

Вона пришвидшено дихала, очі її блищали.

— Просто хочу поглянути на кімнату. Гадаю, там нічого... не чіпали?

— Ні — поліція заборонила мені торкатися будь-чого. Вони намагаються віднайти її родичів. Шанси мізерні, я би сказала. Поняття не маю, що буде з її речами. Так чи інакше, але мені вони не потрібні — я хочу здати кімнату.

— По-вашому, в неї є якісь родичі?

— Ніхто нічого про це не знає! — фиркнула місіс Крокетт. — Можливо, поліції вдасться щось з'ясувати, але навряд чи — запам'ятайте мої слова!

— То можу я взяти ключ? — перепитав я, присуваючи купку банкнот до неї.

Вона із сумнівом похитала головою.

— Поліції це не сподобається, — зауважила вона і відвернулася.

— Я пропоную вам 10 фунтів, щоб ви заспокоїли своє сумління, — нагадав я їй. — Берете ви їх чи ні?

Вона відчинила шухляду комода, дістала звідти ключ і поклала його на стіл.

— Люди, котрі мають купу грошей, постійно накликають на мене неприємності, — зауважила вона.

— Я занотую це собі, — пообіцяв їй.

Мене вже злегка нудило від неї — тож я взяв ключ, підсунувши купку купюр до неї.

Вона вмить схопила гроші і сховала їх у кишеню фартуха.

— Але не тримайте ключ надто довго, — сказала жінка, — і нічого там не чіпайте.

Я кивнув їй і вийшов.

Підіймаючись сходами, затримався на першому поверсі, щоби прочитати ім'я на мідній табличці дверей. «Медж Кеннітт». Згадав, як Джуліус Коул казав: «Ця жирна сучка на першому поверсі торжествує!»

Заперечно хитнув сам собі головою і піднявся до Неттиної квартири. Вставив ключ у щпарину, повернувшись його і злегка натиснув на ручку. Двері піддалися, і я опинився у Неттиній вітальні. Вже зачиняючи за собою двері, помітив, що Джуліус Коул підглядає за мною із-за прочинених дверей свого помешкання. Він звів брови і похитав головою. Я удав, що не помітив його, і зачинив за собою двері.

Попри відчинені вікна, в кімнаті відчувався ледь уловимий, але стійкий запах газу. Сумний і трохи наляканий, я роззирнувся довкола.

У кімнаті мало що змінилося з часів мого від'їзду. Меблі трохи попереставляли, але нічого нового не з'явилося. Репродукції були ті самі: доволі сміливі вирізки з французьких та американських журналів.

Якось я спитав Нетту, навіщо вона вішає подібні зображення у себе на стінах.

«Хлопцям таке подобається, — пояснила вона. — І відволікає від мене. Люди, які мені докучають, шоковані ними і більше до мене не приходять — тож ці картинки виконують своє призначення».

На камінній полиці вишикувалась Неттина колекція фарфорових звіряток. Їх було усього тринадцять. Кілька

штук подарував їй я. Підійшов, щоби побачити, чи мої подарунки все ще там. Вони стояли на місці. Я узяв і повертів у руках чарівну фігурку діснеївського Бембі; згадав, як тішилась нею Нетта. Казала, що це найкраще в її колекції. Гадаю, що так воно й було.

Я поклав фігурку на місце й обійшов кімнату, запхавши руки в кишені. Тільки тепер до мене почало доходити, що Нетта мертва і я більше ніколи її не побачу. Не думав я, що мені буде погано, але так воно й було. До того ж її смерть стривожила мене. Я не міг повірити, що вона вчинила самогубство. Нетта була не з тих, хто добровільно йде з життя. До війни я працював репортером у відділі кримінальної хроніки. І бачив сотні кімнат, де вчинялося самогубство. В усіх них панувала атмосфера, якої тут не було. Не можу достеменно сказати, в чому річ, але якимось чином я не міг повірити, що тут звели рахунки з життям.

Я підійшов до дубового письмового столу, відчинив шухляди, заглянув усередину. За винятком чорнильниці та кількох олівців, ящички були порожні. Зазирнув у відділення для паперів, пам'ятаючи, як багато там колись було усіляких листів та рахунків. Нічого.

Глянув у камін, сподіваючись побачити там купку попелу від спалених паперів. Але камін був чистий. Я подумав, що це дуже дивно, зсунув капелюха на потилицю і похмуро зирнув на стіл. Справді дивно. Ледь чутне шкряботіння у двері змусило мене здригнутися. Звуки повторилися.

— Впусти мене, хлопче! — прошепотів Джуліус Коул через щілину. — Я також хочу подивитися.

Я скривився, навшпиньки перетнув кімнату і пройшов на кухню. Дверцята маленької газової плити були відчинені. В дальньому кутку кімнати валялася помаранчева диванна подушка. Гадаю, Нетта користувалась нею, коли... запихала голову в духовку? Мені було боляче про це думати, тож я повернувся у спальню.

Це була невеличка світла кімнатка. Більшу її частину займало двоспальне ліжко-диван. Поруч із ним — умонтована шафа, біля вікна — маленький туалетний столик із дзеркалом. Кімнатка була витримана в зеленувато-жовтавих тонах. Жодних репродукцій і жодних прикрас.

Я зачинив двері й стояв, дивлячись на ліжко. На мене нахлинули спогади, тож минуло чимало часу, перш ніж я підійшов до туалетного столика та поглянув на дивовижне різноманіття пляшечок, кремів, засобів для накладання гриму, розкиданих на запиленій поверхні трюмо. Почав висувати шухлядки. Там було повно звичного непотребу, який колекціонують дівчата: носовички, шовкові хусточки, шкіряні паски, рукавички, дешева біжутерія. У картонній коробці — мереживо, браслетики, каблучки. Звичайний дешевий мотлох. Однак я згадав про діамантовий браслет та діамантову брошку, якими так пишалася Нетта. Браслет подарував їй я; натомість якийсь тип — вона так ніколи й не зізналася, хто саме — презентував їй брошку. Я перерив усі шухлядки, але так їх і не знайшов. Цікаво, куди вони поділися — чи не забрала їх поліція для надійнішого зберігання?

Тоді підійшов до шафи і відчинив її. Щойно зробив це, як на мене війнуло ніжним ароматом бузку — її улюблених парфумів. Мене вразило, що шафа була майже порожня — лише дві вечірні сукні, костюм і халатик. Колись її шафа була забита одягом.

Там висіла вогненно-червона сукня, яку я так добре пам'ятав. Вона була на Нетті, коли ми вперше вирішили спати разом. Сукня, котру такий сентиментальний хлопець, як я, не міг забути. Я потягся по неї, зняв із вішалки і несподівано відчув, що вона надто важка.

Мої пальці обмацали форму предмета: це був пістолет. Я розгорнув сукню і витяг звідти пістолет марки «люгер», який висів на гачкові, підшитому під сподом сукні.

Я сів на ліжку, тримаючи сукню в одній руці, а «парабелум» — у другій. Був приголомшений. Це було останнє, що я сподівався знайти в квартирі Нетти.

Пістолет мав дві характерні особливості: уздовж ствола виднілася довга подряпина, а на руків'ї була мітка — неначе хтось намагався звідтіля щось витерти — приміром, ім'я власника. Я понюхав пістолет і отримав новий шок. З нього стріляли, причому зовсім недавно. Запах пороху був хоч і слабкий, але цілком уловимий. Я поклав зброю на ліжку, почухав голову і замислився; потому підвівся і знову підійшов до шафи. Висунув шухлядки, в яких Нетта зазвичай тримала білизну та шовкові панчохи. Шовкові панчохи були справжньою пристрастю Нетти. За час, що ми були з нею знайомі, я жодного разу не бачив її в якихось інших панчохах — лише з натурального шовку. Уже перед війною вона накопичила їх цілі стоси, і значна кількість американських військово-службовців — а також я сам — регулярно поповнювали її запаси. Я перевернув увесь одяг Нетти, однак панчіх не було. Жодних. Ніде.

Я загасив недопалок, нахмурився і почав розмірковувати, чи не побувала тут місіс Крокетт і чи не забрала їх вона — чи то, може, поліція спокусилася ними. Шовкові панчохи неможливо було дістати, і таку спокусу можна було зрозуміти. Тут мало бути не менше дюжини пар. Коли я познайомився з Неттою два роки тому, у неї їх було 36 пар. Я точно знав це, тому що якось увечері, коли вона мене попросила купити їй нові, я вивернув вміст шухляд на підлогу і перерахував усі панчохи, щоб довести їй, що вона їх не потребує. То де ж вони?

Я вирішив обшукати квартиру. За час роботи репортером кримінальної хроніки я навчився так прочісувати приміщення, щоб не залишати слідів. Нарешті ці навички стали у пригоді. Я ретельно оглянув кожну кімнату. Не

пропустив нічого — навіть штор на вікнах із ламбрекенами включно, — піднімаючи килими і простукуючи підлогу. В спальні біля каміна виявив схованку під паркетом. Схоже, у ній щось тримали, але того щось там більше не було. У ванній знайшов вісім п'ятифунтових купюр, замотаних у рулон туалетного паперу. У вітальні за рамою однієї з красунь Варґаса* знайшов іще вісім купюр по п'ять фунтів. На дні баночки з кольдкремом виявив діамантову каблучку. Діамант виглядав справжнім, а оправа була з платини. Раніше я ніколи її не бачив. Це була доволі дивна схованка для каблучки, однак не менш дивною була й зачачка для грошей. Я пішов на кухню і після старанних пошуків знайшов на дні банки з борошном подовгастий конверт. Розірвав його, обтрусив від борошна і прочитав адресу, виведену великими літерами недбалою Неттиною рукою:

«Міс Анні Скотт, Беверлі».

Невже це її сестра? Я замислився, тримаючи в руках пухкий конверт. Здається, у ньому було повно паперів, і він був важкий. Уся ця справа видавалась мені дуже дивною. Мені було не по собі, підозри мучили мене. Не знав, що й думати.

Переконавшись, що в кухні нема більше нічого цікавого, я повернувся у вітальню.

Розклав на столі свої знахідки. Це були: пістолет марки «люгер», діамантова каблучка, шістнадцять п'ятифунтових банкнот і лист, адресований Анні Скотт.

Навіщо дівчині вчиняти самогубство, якщо в неї є вісімдесят фунтів і діамантова каблучка, запитував я себе. Які ще неприємності, крім фінансових, могли

---

* Перуанський художник Альберто Варґас (1896–1982) вважається одним із найвідоміших майстрів графіки в стилі пінап. Піна́п, або пін-ап (від *англ.* to pin up — пришпилювати) — плакат із зображенням спокусливої дівчини (пін-ап герл), який пришпилюють на стіну.

змусити Нетту накласти на себе руки? Я не міг нічого такого вимислити. Тепер я був майже впевнений, що це не самогубство. Вбивство? Справді, якщо не самогубство, тоді убивство. І аж ніяк не нещасний випадок. Нещасні випадки так не стаються.

Я запалив іще одну сигарету і замислився. Мені слід було порадитися з кимось із поліції. Я згадав про інспектора Коррідана зі Скотленд-Ярду. В часи мого перебування в Лондоні ми з ним приятелювали. Він водив мене в різні кубла, де вешталися дрібні правопорушники, і з його допомогою я назбирав непоганий матеріал для статті в «Сеттердей Івнінг Пост». Коррідан був саме той, з ким мені слід було порадитися, тож я одразу набрав номер поліції. Після доволі тривалої паузи Коррідан узяв слухавку.

Я відрекомендувався, і він мене згадав.

— Радий вас чути знову, Гармасе! — сказав він. — Вам пощастило, що застали мене — я вже збирався додому.

— Ви дуже поспішаєте? — поцікавивсь я, глянувши на свій годинник; була майже дев'ята.

— Ну звісно ж, я хочу додому! У вас щось нагальне?

— Радше цікаве, ніж нагальне, — озвався я. — Мені потрібна ваша порада і, можливо, допомога. Це стосується Нетти Скотт — дівчини, яка скоїла самогубство позавчора ввечері.

— Як ви сказали? — різко перепитав він.

— Дівчину звали Нетта Скотт. Вона моя давня приятелька. Якщо відверто, Коррідане, я не вірю, що вона наклала на себе руки.

Запала пауза, потому він сказав:

— Зрештою, я нічого особливого на сьогодні не планував. То що ви пропонуєте?

— Ми можемо зустрітися за пів години в готелі «Савой»? — запитав я. — Якщо ви поцікавитесь ходом розслідування, то це значно спростить справу. Будь-які деталі стануть у пригоді.

Я продиктував йому адресу Нетти, він пообіцяв дізнатися все, що можна, та поклав слухавку.

Це мені особливо подобалося в Корріданові. Його ніщо ніколи не дивувало, він зроду не ставив непотрібних запитань і завжди прагнув допомогти — який би зайнятий не був такої пізньої пори.

Я порозпихав пістолет, конверт, каблучку і гроші по різних кишнях. Пересвідчившись, що нічого не забув, вимкнув світло, зачинив вхідні двері та вийшов на сходовий майданчик.

Джуліус Коул виніс у свій коридор табуретку і сидів там з відчиненими дверима, палячи та чекаючи на мене.

— Чому ти не дозволив мені зайти, друже? — запитав він із гидкою посмішкою. — Ти не мав права ходити туди сам.

— Іди краще покрути хула-хуп, — порадив я йому і почав спускатися сходами.

— Не тікай так швидко, друже! — попрохав він, встаючи зі свого табурета і виходячи на майданчик. — То як воно там? — хихикнув. — Чи є в неї гарненькі речі? Гадаю, ти перемацав усі її сукні! Шкода, що мене там не було!

Я продовжував спускатися, не озираючись.

Місіс Крокетт негайно відчинила двері, неначе дожидалася мого стуку.

— Щось довгенько ви там копирсалися, — пробурмотіла вона, забираючи в мене ключ. — Але ж ви нічого не взяли, правда? Поліція особливо наполягала, щоби все залишалось на своїх місцях.

Я кивнув.

— Усе гаразд, — запевнив я її. — Чи хтось заходив до неї, відколи... вона померла? Окрім поліції, звісно! Містер Коул, наприклад...

Вона заперечно хитнула головою.

— Ніхто, крім вас; і я впевнена, що не повинна була...

Я безцеремонно урвав її.

— Там були шовкові панчохи... А тепер їх нема. Ви не знаєте, де вони?

— Навіщо мені шовкові панчохи? — хмикнула вона. — Звісно ж, не знаю!

Я подякував їй і зійшов вузькими сходами на вулицю. Якусь мить постояв на тротуарі, глянувши на будинок. Світло горіло лише у квартирі Коула — всі інші вікна були темні. Подумав було про Медж Кеннітт, але вирішив, що вона не вписується у загальну картину, — принаймні поки що, — і попростував у напрямку Кромвелл-роуд, котра була за п'ятдесят ярдів звідси.

Вулицю освітлювали три ліхтарі — один у кінці, другий — на початку, і третій — посередині. Було доволі темно — всюди залягли густі тіні — інакше мене б не можна було так просто сполошити. Я почув за собою легкий тупіт й, інстинктивно відчувши небезпеку, відскочив убік.

Щось дуже важке поцілило мені в плече, я упав на коліна. Різко підвів руку, звівся на ноги — і знову відскочив убік. Устиг помітити силует чоловіка, що тримав у руках щось схоже на монтажну лопатку. Він люто накинувся на мене. Мені перед обличчям аж засвистіло — я підступив до чолов'яги і щосили садонув його поміж ребра. Той упустив залізяку і похитнувся; повітря зі шипінням вилетіло з його грудей, наче з проколотої шини.

— Що то в біса за розваги? — гаркнув я, підходячи до нього.

Тепер я зміг його роздивитися. Він був невисокий, молодий, худий, виснажений. Я не міг розгледіти його обличчя — помітив лише, що воно бліде. Одяг мав дешевий, а капелюх нагадував засмальцьовану кухонну губку. Ще до того, як я зміг схопити його за комір, він вирвався мені з рук і прожогом майнув вулицею. Я стояв, дивлячись йому вслід та прислухаючись до його тупотіння. Був трохи наляканий, плече мені боліло.